

Wandelroute 4 - Kattenlaan

Tekst 15 sept 2015, laatste versie 8 juni 2025

In het Vondelpark door Hans Homburg

Bezienswaardigheden

15-09-2015 - update 06-06-2025

Werf Vondelpark 6, Rosarium, Oprichtersbank, beeld Teun de Jager, Eendenvoederplaats, Hulstbrug, fonteingroep, beeld Kosmos, Speelboom, Schapenweide (zonder schapen) maar mét ooievaarsnest en hangende bijenkorf, beeld Figure découpée l'Oiseau van Pablo Picasso gemaakt door Carl Nesjar, Van Eeghenvijver met fontein, Vondelpark Openluchttheater, Muziektent, 't Blauwe Theehuis met beeld Naakt meisje, bomen voor 'Het Koninginnenkoor 1996-2006' dat in 2021 25 jaar bestond, Iepenbrug, speelplaats Inimini, clubhuis L.T.C. Festina, Groot Melkhuis, Waterspeeltuin, v.m. Stoomgemaal en opzichterswoning, v.m. Meststallen en het Kinderkookkafé.

Start bij het pleintje voor de parktoegang Kattenlaan. De route loopt voor de helft door het laatst aangelegde deel van het park én door het hart van het eerst aangelegde parkdeel.

Je loopt door het toegangshek rechtsaf langs de Werf Vondelpark 6 en de uitgang Rijtuigenhof. Iets verderop steek je linksaf de brede Noordelijke

Hoofdweg over naar de kleine driesprong, gaat daar linksaf en je komt in het Rosarium.

Na het 1e rozenperk linksaf naar de Oprichtersbank.

Je wandelt verder langs de noordelijke rozenperken en gaat bijna aan het eind linksaf naar het Rosariumpad langs de Julianaweg. Uitzicht op de grote Waterspeelplaats. Loop een klein stukje naar rechts en daar kom je uit bij de Eendenvoederplaats met uitzicht op het oude en scheve ooievaarsnest op de heuvelachtige Schapenweide.

De route loopt nu rechtsaf over het Rosariumpad Zuidzijde. Bij het laatste (derde) zijpaadje kan je het Rosarium nog even bekijken en vervolg je het Rosariumpad Zuidzijde, loop je de Hulstbrug over en ga linksaf. Hier wandel je over het Drie Vreugdenpad tot aan de hoofdfietsroute en vervolg dit voetpad langs de Schapenweide met ook het nieuwe ooievaarsnest (nu zonder bijenkasten) maar met een nieuwe hangende bijenkorf tot de splitsing met het fietspad en daar ga je linksaf.

Rechts ligt de Picassoweide. Vervolg het voetpad langs de Eendenvijver tot de Verlengde Muzenweg en wandel rechtsaf het bospaadje in, houdt linksaan bij de driesprong en dan kom je uit op de Melkhuisweg met uitzicht op de Van Eeghenvijver met fontein.

Schuin naar links oversteken naar het Muzenpad langs de Van Eeghenvijver en bij de duikerbrug rechtsaf en daarna uiterst links het asfaltpaadje Muzenveldpad nemen.

Rechts ligt het terrein van het Openluchttheater en even verderop staat de Muziektent. Je loopt verder op dit pad, passeert 't Blauwe Theehuis en ga dan linksaf langs de Muzenvijver het Muzendeltapad in en loop over de Iepenbrug.

Hier ga je linksaf de Tennisweg in. Links ligt de kleine speelplaats Inimini. Na de stenen duikerbrug loop je langs het clubhuis van de tennisvereniging L.T.C. Festina en sta je voor het Groot Melkhuis.

Vervolgens rechts aanhouden, wandel je een stenen duikerbrug voorbij en zie je een eindje verderop aan de linkerkant de Waterspeelplaats.

Aan het eind van deze Middenweg staat het gebouw Vondelpark 4 dat dienst heeft gedaan als Stoomgemaal en opzichterswoning. Je gaat na deze woning rechtsaf de Kattenlaan in en hier eindigt de route bij de v.m. Meststallen en het Kinderkookkafé op nummer 6B.

Je kan bij de gastvrije Tennisclub Kattenlaan, dagelijks open, ook wat drinken of nuttigen.

Historisch

04-01-2016 - update 07-06-2025

De route start op het pleintje voor het Kinderkookkafé 6B, tegenover de Tennisclub Kattenlaan .

De twee aaneengesloten gebouwen hebben oorspronkelijk dienst gedaan als opslag voor mest (vanaf 1885), ontworpen door architect J.G. Niftrik. Huisnummer 6B wordt nu gebruikt als Kinderkookkafé en 6C is het gebouw van de Werf Vondelpark. Hier tegenover liggen de tennisvelden van Tennis Club Kattenlaan. Deze toegangspoort was heel lang de enige mogelijkheid voor de bovenliggende buurt om in het park te komen. Het duurde tot ongeveer 1905 voordat de vereniging Vondelpark toestemming verleende voor toegangspoortjes vanaf de andere zijstraten naar het park.

Je loopt het eenvoudige toegangshek voor fietsers en wandelaars door, gaat rechtsaf en passeert de werkingang van de Werf Vondelpark met nummer 6 en telefoonnummer 14 020.

In 1886 werd op dit werfterrein een kwekerij aangelegd ten behoeve van het park, alles is verdwenen.

Tussen hier en waar je zodadelijk oversteeckt lagen twee interessante bedrijven langs de Overtoomse vaart (gedempt in 1904).

De Amsterdamsche Rijtuigen Maatschappij A.R.M. en de Paardentramremise “Bremerlehe” (1876-1877) van de Amsterdamsche Omnibus Maatschappij. Het zijpaadje Rijtuigenhof dat je passeert, herinnert nog aan deze A.R.M.

Steek wat verder de Noordelijke Hoofdweg over en wandel naar het Rosarium. Helemaal links staat de monumentale Oprichtersbank met de namen van de oprichters van de “VEREENIGING TOT AANLEG VAN EEN RIJ- EN WANDELPARK TE AMSTERDAM”.

Dit in 1958 aangelegde Rosarium was het ontwerp van architect Egbert Mos die bij de plantsoenendienst van de Gemeente Amsterdam werkte. In 1936 werd hier op dezelfde plek het eerste Rosarium aangelegd. De aanleg in beeld uit het plakboek van de opzichter Jello Jongsma, Rosarium 1936.

De Oprichtersbank is bij het 75-jarig jubileum van het parkbestuur op 14 april 1939 geplaatst in het éérste Rosarium (aan de zuidkant rond vak 103) en feestelijk in gebruik genomen met een toespraak van de toenmalige voorzitter van de particuliere parkvereniging Chr.P. van Eeghen, kleinzoon van P.J. (Piet) van Eeghen, initiatiefnemer tot aanleg van het park in 1864.

Dit eerste Rosarium 1936 had een heel andere vorm met wel 144 rozensoorten (nu 60 soorten).

In de stenen rugleuning van de Oprichtersbank waren de namen van de verenigingsoprichters gebeiteld. Na ernstig verval is de bank omstreeks 1960 opgeknapt en in het nieuwe Rosarium 1958 geplaatst, nu aan de noordwestkant net buiten de rozenperken. In relatie tot de laatste parkrenovatie 1999-2010 is de Oprichtersbank verplaatst op de plek van een v.m. rozenperk en op 14 april 2010 in gebruik genomen. Geert Lebbing heeft de bank aangepast, met een rugleuning-supplement cortèn-staalplaat met roestig oppervlak met daarin de namen van de “verenigings- en parkoprichters”.

Onder de zitrand is een staalplaat aangebracht met de tekst:

VONDELPARK 1864 DEZE JUBILEUMBANK EERT
DE OPRICHTERS VAN HET RIJ- EN WANDELPARK
TE AMSTERDAM 2010 VONDELPARK

De toevoeging van het jaartal 2010 is een enigszins verwarrend element aan deze historische bank, die speciaal ter nagedachtenis aan de “oprichters van de parkvereniging in 1864” op 14 april 1939 werd geplaatst. In het 1e Rosarium 1936.

Naast de opgaande Meidoorn cultivar | *Crataegus monogyna* 'Stricta' geplant in 2019, staat het beeld Teun de Jager met zijn 2 honden, uit het boek “Camera Obscura” (1839) van Nicolaas Beets (pseudoniem: Hildebrand).

Het beeld is gemaakt door Jan Bronner. Dit is een bronzen afgietsel van het gipsen voorontwerp. In 1958 werd dit beeld aangekocht door de gemeente Amsterdam en geplaatst in het Rosarium. Het oorspronkelijke beeld van Frans kalksteen was één van de 8 + 1 beelden van het Hildebrandmonument in Haarlem (1962). Het herstelde monument in Haarlem is op 13 september 2014 opnieuw onthuld, op de 200e geboortedag van Nicolaas Beets.

Een citaat uit het boek dat zich afspeelt in Schoorl en Bergen: ... Maar gisterenavond had Sijtje hem erg geplaagd, want het was reeds de zesde dag van de jacht, en schoon Teun menig haas had thuisgebracht, hij had nog geen enkel patrijs geschoten. “Neen, Teun-broer!” had Sijtje gezegd: “haar, dat gaat nog; maar veeren kanje niet schieten; die zijn je te gauw of, maat!”

“Hoeveel hoenders wilje, dat ik je morgen thuisbreng?” vroeg Teun.

“Ik zal ’t je maar niet te zwaar opleggen, jongen!” antwoordde Sijtje. “Schiet er twee, en ik zel leuven dat je ’t nog kenne.” (pagina 820 van 957). Meer uitleg over het beeld op pagina Teun de Jager.

Volg de route of laat je leiden door de bloeiende rozen, van mei tot oktober, en kom uit op de Julianaweg met zicht op de v.m. Julianatuin.

Het kinderbadje is in 1969 aangelegd dankzij een gift van het bedrijf C&A.

De speeltoestellen en zandbak zijn van Aldo van Eyck uit de periode 1947-1978. Vervolg de route naar de Eendenvoederplaats. Naar alle waarschijnlijkheid is het hekwerk met gestileerde eenden ontworpen door architectenbureau Baanders in 1922. De bestrating was uitgevoerd in oude stijl van “verharding” met kops hout. Dit mooie houten plateau verkeerde in slechte staat en is in 2014 helaas afgedekt met leem... en blijft slecht.

De route gaat verder langs het Rosariumpad Zuidzijde tot de Hulstbrug (zo genoemd door Heimans en Thijsse in 1901) die in 1879 is gebouwd naar het ontwerp van W. Hamer jr.

Architect Willem Hamer jr. was bouwkundig adviseur en “huis-architect” van de “Vereniging” tot zijn overlijden op 11 september 1913.

Linksaf verder naar de Zuidelijke Hoofdweg en bij het eerste pad linksaf langs de Eendenvijver waar enkele 100-jarige bomen staan.

De route gaat verder naar het Muzenveld waar de overkapping (1984) van het Openluchttheater staat en iets verder links de Muziektent 1873-1874 ontworpen door L.P. Zocher. Rechts staat 't Blauwe Theehuis 1937 ontworpen en gebouwd door architectenbureau Baanders nadat het Buffetgebouw-Theehuis

1929-1936 in Indische stijl met rieten dak was afgebrand. Het eerste kleine Theehuis op die plek werd in 1916 in gebruik genomen. Langs het Muzendeltapad staan enkele boompjes die zijn geplant bij het 10-jarig bestaan van Het Koninginnenkoor dat op 30 april 1996 werd opgericht en in 2021 25 jaar bestond. Wandel verder naar de Iepenbrug (zo genoemd door Heimans en Thijsse in 1901) uit 1889. Ontwerp van C.B.P. Meyes die ook de Amsterdamsche Huishoudschool ontworpen had (Zandpad 5). Vanaf 1869 lag hier het eerste hoge bruggetje, een geschenk van bestuurslid Josua van Eik aan het park.

Nu linksaf de Tennisweg in. Links de kleine speelplaats Inimini met zandbak en speeltoestellen van Aldo van Eyck en een stenen klimpiramide, zie pagina Spelen. Verderop rechts staat het clubhuis (1926) van tennisvereniging L.T.C. Festina met nieuw rieten dak (2015) en daarnaast het Groot Melkhuis. Ooit in 1874 neergezet als boerderij-melkerij, ontworpen door L.P. Zocher en uitgegroeid met een verbouwde uitspanning waar je verse melk kon drinken, nu met meer mogelijkheden.

Vervolg de route rechts aanhoudend tot het v.m. Stoomgemaal en woning voor de parkopzichter, gebouwd in 1876-1877 door W. Hamer jr. die ook het huidige Paviljoen Vondelpark bouwde (1878-1881).

In 1912 nam de Gemeente Amsterdam de bemaling van het Vondelpark over van de Vondelparkvereniging met het grote stoomgemaal (gebouwd in 1883) aan de Amstelveenseweg 115 dat het parkwater loosde op de Schinkel. De stoommachine-pomp verdween uit het parkgebouw Vondelpark 4.

De opzichterswoning is door de familie Jongsma als laatste bewoond tot in de 60-er jaren. In 2012 is de woning gerestaureerd en het interieur is grotendeels in de oorspronkelijke staat gebleven. Je loopt de Kattenlaan in en hier eindigt de wandeling.

Het Vondelpark is aangelegd, bebouwd en onderhouden door de particuliere “VEREENIGING TOT AANLEG VAN EEN RIJ- EN WANDELPARK TE AMSTERDAM” van 1864 tot 1954.

Op 6 oktober 1953 werd het Vondelpark overgedragen aan de gemeente Amsterdam, die tot heden eigenaar is.

Natuur

04-01-2016 - update 07-06-2025

Start bij de Kattenlaan voor het Kinderkookkafé 6B.

Bij het eenvoudige hek staat een Zomereik.
Ga rechtsaf en volg de lange rechte Noordelijke

Hoofdweg waar Esdoornbladige platanen | *Platanus ×hispanica* staan. Hier rechts staan enkele heesters Sneeuwbal. Nadat je bent overgestoken bij het Rosariumpad Westzijde passeer je een driehoekig boomvakje waar een hoge Balsempopulier | *Populus trichocarpa*, een Hazelaar en een Taxus. Loop het Rosariumpad Westzijde in en je passeert enkele dikke Zilveresdoorns of Witte esdoorns | *Acer saccharinum*. Linkst 2 en rechts 1. Dit zijn vrouwelijk rood bloeiende exemplaren die deze bomen in het voorjaar een rode gloed geven.

Bij de Oprichtersbank links staat ook een hele mooie Zilveresdoorn. Naast de bank enkele kleine boompjes Roze winterkers | *Prunus × subhirtella* 'Autumnalis Rosea'. Hier staat ook Rode kornoelje | *Cornus sanguinea*, bloeien wit en hebben rode takken en de opvallende plant Spierstruik | *Spiraea bumalda*, hoort bij de rozenfamilie.

Loop je verder tussen de rozenperken dan staan links een *Prunus cerasifera* 'Nigra', een Es, 2 Amberboompjes | *Liquidambar styraciflua* 'Worplesdon' en enkele Magnolia's. Hier loop je uit het Rosarium en sta je op het Rosariumpad. Je loopt naar rechts. Bij de Eendenvoederplaats heb je uitzicht op de Schapenweide met de scheve ooievaarspaal met nest. Je loopt verder langs het Rosariumpad Zuidzijde. Achter de dikke Canadapopulier links, ligt een Gele treurwilg en verderop links 3 rood-bloeiende Meidoorns | *Crataegus laevigata* 'Paul's Scarlet' en

langs de Eendenvijver een oude Schietwilg | *Salix alba*. Die is al redelijk uitgewoond door halsbandparkieten en zwammen. Dezelfde buurman 30 m terug aan het water is op 31 maart 2015 tijdens storm afgebroken als een lucifer en in het water terecht gekomen.

Wanneer je bij deze schietwilg richting water loopt zie je rechts prachtige jonge Pluim-essen | *Fraxinus ornus*. Ook wel Bloem-es of Manna-es genoemd. Deze bloeien in mei-juni roomwit in prachtige geurende schermen na de ontwikkeling van nieuw blad.

Rechts van het pad tegenover de grote Paardenkastanje staat (stond) een Prunus, *Prunus serrulata* 'Kanzan' met enkelbloemige én dubbelbloemige bloemen, nu helaas dood.

Je kan rechts nog even het Rosarium inlopen. Direct rechts staat een Duivelswandelstok | *Aralia elata*, een meerstammig boompje met venijnige doornen, maar bloeit erg mooi in wittige schermen en heeft geveerd blad, maar hiermee gaat het slecht. Daarachter een van de meest uitbundig bloeiende prunussen van het park, een Yoshino-kers | *Prunus ×yedoensis*. Eenmaal in z'n element een prachtige witroze bloemenzee in april, en helaas ook hier slechte nieuws, in 2024 afgestorven.

Middenin de twee Rosarium-perkjes staan Anna Paulownabomen. In mei bloeien bij de oudere boom grote trompetachtige lilablauwe bloemen, vergelijkbaar met die van de trompetboom, en in het najaar-winter zie je opvallende nootvruchten aan de takken.

De mooie naam dankt de boom aan Anna Paulowna (1795-1865), dochter van de Russische tsaar Paul I. Het was een lievelingsboom van Anna.

Zij trouwde in 1816 met de Nederlandse Willem II (1792-1849) en was van 1840 tot 1849 zelfs “Koningin der Nederlanden”.

Uit het huwelijk zijn 5 kinderen geboren waaronder Willem, de latere koning Willem III (1817-1890) die “Koninklijke goedkeuring” verleende aan de “VEREENIGING TOT OPRICHTING VAN EEN RIJ- EN WANDELPARK TE AMSTERDAM” op 14 april 1864.

Je loopt nu verder richting Hulstbrug en in het linker grasveld voor de brug staat de oudste Zomereik | *Quercus robur* van het park, naar schatting meer dan 130 jaar oud, en links langs het water een oude 100-jarige Moerascipres en wat jongere exemplaren. Nabij de Hulstbrug nog een paar Hulstbomen | *Ilex aquifolium* 'J.C. van Tol'. Links naast de brug een omgewaaide Taxus en rechts net over de brug 2 Kolchische esdoorns | *Acer cappadocicum*, met spitstoelopende vijflobbige bladeren.

Op dit pleintje ook 3 kleine Esdoorn cultivars | *Acer freemanii* 'Elegant'. In het midden een oude (half-dode) dubbelstammige Europese vogelkers (stammen liggen op de grond) die nog mooi bloeide en in het voorjaar vaak werd kaalgevreten door rupsen van de spinselmot (in 2019 afgebroken en rest in 2020 weggezaagd). De route gaat verder over het meest linker "Drie Vreugdenpad".

Je passeert een grote klassiek breed uitgegroeide liggende Gele treurwilg en hier heb je een mooi vergezicht naar verschillende kanten. Bij de Zuidelijke Hoofdweg ga je linksaf en loop je langs de Schapenweide en aan de linkerkant staan enkele Rode paardenkastanjes | *Aesculus xcarnea*. Een kruising tussen de Witte- en een Gele paardenkastanje. Na circa 10 jaar komen er roze-rode bloemen als "kaarsen" aan de boom. Deze bomen leveren weinig kastanjes die bovendien niet zo stekelig zijn. Enkele exemplaren zijn er slecht aan toe, sommige al weggezaagd.

Bij het asfalt-fietspad ga je linksaf het Eendenvijverpad in op het voetpad.

Links in de bosschage maar vooral recht staat een prachtige kronkelige breed uitgegroeide Chinese vleugelnoot | *Pterocarpa stenoptera*. Heeft de typerende hangende vruchtnootjes met vleugels die kleiner zijn dan de gewone vleugelnoot.

Links langs het water staat een grote struik
Veelbloemige roos | *Rosa multiflora*, een Bindwilg |
Salix alba 'Vitellina', met groengele takken en meer
dan 100 jaar in leeftijd. Helaas een paar keer in de
brand gestoken door BBQ-mensen. Tja, een hek
ervoor dan maar. Daarnaast stond een oude bruine
beuk maar die is in het water gevallen. Wat rest op dit
veldje zijn een mooie maar erg schuin staande Els
met ingesneden blad, een Es en een oude Hollandse
linde met gespierde wortelvoet. Aangekomen bij de
Verlengde Muzenweg loop je rechtsaf en passeert
een Peterseliewilg en Hulst, gaat de bosschage in
langs een Canadapopulier en bij de splitsing links
aanhouden tot aan de Melkhuisweg.

Richting de Van Eeghenvijver staan twee groepen
Zomereiken, rechts stonden de ouderen (in maart
2017 gekapt en vervangen) en links de jongeren.

Steek de Melkhuisweg over en volg het Muzenpad tot
de stenen duikerbrug. Halverwege staat een oude
Trompetboom (weggezaagd 2020). Loop vervolgens
links het Muzenveldpad (asfalt) in. Op het kleine
veldje links naast de duikerbrug staan 2 jonge
Kolchische esdoorns | *Acer cappadocicum*, blijf het
water volgen en met de Muziektent in zicht staan hier
een groep Essen en een groep Valse Christusdoorns
die hier de langste doornen hebben, tot 30 cm lang
en met zijdoornen (omgewaaid 2024).

Rechts een bijna kaal grasveld met twee grote Witte paardenkastanjes (1 in 2020 omgewaaid). Je loopt nu langs het toegangsweggetje van de Muziektent en links daarvan staat (stond) een Sierappel | *Malus toringo* (in 2024 plotseling dood en nu weggezaagd). Halverwege het rechter bosplantsoen staat een hoge Iep | *Ulmus ×hollandica* 'Dampieri' (Omgewaaid en weggezaagd) en verderop een vijftal Taxussen, links een 100-jarige Es en je komt bij de Iepenbrug aan. Loop over de brug en ga linksaf de Tennisweg in. Op deze kruising staat aan de overzijde een jonge Chinese balsempopulier | *Populus simonii*, later zijn er nog 2 kleine bomen bijgekomen langs het paadje van deze soort.

Deze weg wordt ook wel Kastanjelaan genoemd. Na 100 meter staat er rechts een bijna omgevallen Goudes | *Fraxinus excelsior* 'Jaspidea' die sinds 10 december 2014 ondersteund wordt door een houten reus gemaakt door Anton Kleinsmit.

Na de stenen duikerbrug staan links enkele Hemelbomen | *Ailanthus altissima*, en verder links 4 opvallend frisse boompjes Geelhout | *Cladrastis kentukea*, die vooral in de herfst bijna lichtgevend geel verkleuren. Langs het Groot Melkhuis staat nog 1 oude Zomereik en bij de houten duikerbrug heb je links een mooi uitzicht op een rij verschillende Berken, te beginnen met de Ruwe berk (3x), Papierberk (2x), Zwarte berk (2x) dan iets vrijstaand

een Goudberk | *Betula ermanii* en uit het zicht nog 2 berken.

Je vervolgt de route en bij de stenen duikerbrug staan schuin aan de overkant een mooie groep Moerascipressen en aan deze kant enkele jonge exemplaren. In het grote gazon staan verder: grote Canadapopulier, rechtsachter een dunbladige elegante Es met oranje-roodachtige gloed vooral in de herfst | *Fraxinus angustifolia* 'Raywood'. Levert geen vruchten. Links daarvan een Es met donkergroen geveerd blad | *Fraxinus excelsior* 'Westhof's Glorie', gekweekt door kwekerij Westhof in 's-Heer Arendskerke in 1949. Loopt vrij laat uit in het voorjaar. Dit groene grasveld ziet er in het voorjaar betoverend uit, vol met verschillende kleuren crocussen.

Langs de linker- en rechterkant van de Middenweg staan vier soorten Essen: *Fraxinus excelsior*, *F. angustifolia*, *F. pennsylvanica* en *F. excelsior* 'Diversifolia'.

Links van de toegang Waterspeelplaats staat nog 1 dikke Zilveresdoorn die mannelijk bloeit (lichtgeelgroen) en onderdak bieden aan halsbandparkieten.

Na de v.m. Opzichterswoning gaat de route rechtsaf de Kattenlaan in en eindigt op het pleintje. Einde beschrijving.